

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

BİLECİK PAZARYERİ BELEDİYESİ

2024 YILI

SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Ekim 2025

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ	1
2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU	8
3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	9
4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI	9
5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6. DENETİM GÖRÜŞÜ	11
7. DENETİM BULGULARI	11

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu	2
Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu	4
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri	5
Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler	6
Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar	15
Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar	15

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
EPDK	Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
kvA	Kilo Volt Amper
MKE AŞ	Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi
SGK	Sosyal Güvenlik Kurumu
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Mali Tablolarda Gösterilmemesi
2. Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında Takip Edilmemesi
3. Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması
4. İdarenin Ortağı Olduğu Şirketin Sermaye Değeriyle Muhasebe Kayıtlarında Yer Alan Tutarların Farklı Olması

B. Diğer Bulgular

1. İdare Tarafından Kiraya Verilen İş Yerlerinin Bazıları İçin Çevre Temizlik Vergisi ile İlan ve Reklam Vergisinin Tahakkuk Ettirilmemesi
2. Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılammaması
3. İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması
4. Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi
5. Bina İnşaat ve Yapı Kullanma İzin Harçlarının Mevzuatta Öngörülenden Fazla Tahsil Edilmesi
6. Sabit Belirlenen Su Güvence Bedellerinin Güncellenmeden İadesinin Yapılması
7. Hurda Malzemelerin İhale Yoluyla Satılması
8. Harcanmayan Bağış ve Yardımların Ertesi Yıl Bütçesine Ödenek Kaydedilmemesi
9. Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatlardan Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması
10. Organize Sanayi Bölgesi Kanunu'na Göre Belediyeye Gönderilmesi Gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Harcıyla İlgili Gerekli Takibin Yapılmaması

11. Tarife Cetvelinde Bazı Harçların Mevzuatta Öngörülen Azami Tutarların Üzerinde Belirlenmesi
12. Su Tüketim Miktarı Esas Alınarak Hesaplanan Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisinin Hatalı Uygulanması
13. İdareden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan Bazı İş Yerlerine Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması
14. Doğrudan Temin İle Danışmanlık Hizmeti Alınması ve Bu Durumun Bir İstihdam Şekline Dönüştürülmesi
15. Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması
16. Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi
17. Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının İl Özel İdareye Gönderilmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Belediyeler, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 127'nci maddesinde, belediye halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları seçimlerle oluşturulan kamu tüzel kişileri olarak tanımlanmıştır. Belediyelerin kuruluş, görev ve yetkilerinin yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği Anayasa'da hüküm altına alınmıştır.

Pazaryeri Belediyesi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde yer alan sınıflandırma çerçevesinde, genel yönetim kapsamında yer almakta olup faaliyetlerini 5393 sayılı Belediye Kanunu ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun verdiği yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yürütmektedir.

Kamu İdaresinin temel mevzuatı 5393 sayılı Belediye Kanunu olup bu Kanun'da kurumun görev, yetki, sorumlulukları ile organları, teşkilatı, bütçe ve denetimi gibi temel hususlar düzenlenmektedir. 5393 sayılı Kanun'un 14'üncü maddesinde, belediyelerin mahalli müşterek nitelikte olmak şartıyla; kentsel altyapı, çevre sağlığı, temizlik, katı atık, zabıta, itfaiye, mezarlıklar, park ve yeşil alanlar, konut, kültür ve sanat, öğrenci yurtları, sosyal hizmetler, nikâh ve benzeri hizmetleri yapacağı veya yaptıracığı, bunun yanı sıra devlet okullarının ve mabetlerin tüm ihtiyaçlarını karşılayabileceği, sağlıkla ilgili tesisler açabileceği, sporu teşvik edebileceği ve gıda bankacılığı yapabileceği hüküm altına alınmıştır.

5393 sayılı Kanun'un 15'inci maddesinde; belde sakinlerinin mahalli müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak, yönetmelik çıkarmak, belediye gelirlerini tahsil etmek, temiz su atık su tesisleri kurup işletmek, ulaşım hizmetlerini görmek, ticari hayata katkı sağlamak gibi yetki ve imtiyazlar sayılmıştır.

Merkezi idarenin, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla mahalli idareler üzerinde idari vesayet yetkisine sahip olduğu Anayasa'da hüküm altına alınmıştır. Bu idari vesayet yetkisi denetim ve soruşturma konularında İçişleri Bakanlığı tarafından, yönetsel konularda ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından kullanılmaktadır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

5393 sayılı Kanun'da Belediye organları; Belediye Meclisi, Belediye Encümeni ve Belediye Başkanı olarak öngörülmüştür.

Pazaryeri Belediyesinin karar organı olan Pazaryeri Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve 9 üyeden oluşmaktadır.

Belediye teşkilâtı norm kadro esaslarına uygun olarak yazı işleri, mali hizmetler, fen işleri, muhtarlıklar müdürlüğü, park ve bahçeler müdürlüğü ve zabıta amirliği birimlerinden oluşmaktadır. Beldenin nüfusu, fiziki ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak, norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler kurulabilmektedir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin yetkisi dâhilindedir.

Belediyelerdeki tüm kadrolara yapılacak olan atamalar kanun ve yönetmeliklerde belirtilen kriterlere uygun olarak belediye başkanı tarafından yapılmakta, birim müdürlüğü ve üstü yönetici kadrolarına yapılan atamalar ilk toplantıda belediye meclisinin bilgisine sunulmaktadır. 5393 sayılı Kanun'a istinaden belediye başkanı, zorunlu gördüğü takdirde, beldenin nüfusuna göre en çok bir belediye meclis üyesini belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirebilmektedir.

Pazaryeri Belediyesinin teşkilat yapısında, doğrudan Başkana bağlı altı birim belirlenmiştir. Bunlar mali hizmetler müdürlüğü, yazı işleri müdürlüğü, fen işleri müdürlüğü, muhtarlıklar müdürlüğü, park bahçeler müdürlüğü ve zabıta amirliğidir. Belediyenin kadrolu memurları arasından atanan ile meclis üyeleri arasından görevlendirilen başkan yardımcısı bulunmamaktadır.

Belediye hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, ve işçiler çalıştırılmaktadır. Belediye personeline ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	54	11
Sözleşmeli Personel	-	-
Kadrolu İşçi	27	23
Toplam	81	34
375 Sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	7

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır. Bütçe işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre yürütülmektedir.

Bütçe; belediyenin stratejik planına ve performans programına uygun olarak, analitik bütçe sistemine göre belediye başkanı tarafından hazırlanan, mali yıl ve izleyen iki yıl içindeki gelir ve gider tahminlerini gösteren, gelirlerin toplanmasına ve harcamaların yapılmasına izin veren ve belediye meclisince kabul edilen bir karardır. Bu kapsamda Pazaryeri Belediyesi, faaliyetlerini ilgili mali yılı bütçesi ile verilen ödenekler ile yürütmektedir.

Pazaryeri Belediyesinin 2024 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2024 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Giderin Türü	Geçen Yıldan Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Bütçe (TL)	Eklenen / Düşülen Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01- Personel Giderleri	0,00	15.193.400,00	17.300.000,00	4.650.000,00 0,00	37.143.400,00	28.815.226,71	8.079.263,29	0,00
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	2.829.500,00	3.700.000,00	1.000.000,00 0,00	7.529.500,00	5.147.184,46	2.382.315,54	0,00
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	0,00	26.652.910,00	11.950.000,00	3.145.450,00 316.000,00	41.432.360,00	35.765.471,37	5.666.888,63	0,00
04- Faiz Giderleri	0,00	281.475,00	0,00	0,00	281.475,00	0,00	281.475,00	0,00
05- Cari Transferler	0,00	2.714.525,00	1.500.000,00	536.000,00 1.003.000,00	3.747.525,00	3.365.222,10	382.302,90	0,00
06- Sermaye Giderleri	0,00	2.138.900,00	550.000,00	0,00 275.000,00	2.413.900,00	1.491.362,62	922.537,38	0,00
07- Sermaye Transferleri	0,00	23.135,00	0,00	0,00	23.135,00		23.135,00	0,00

08- Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Yedek Ödenek	0,00	8.033.235,00	0,00	0	295.785,00	0,00	295.785,00	00,00
				7.737.450,00				
Toplam	0,00	57.867.080,00	35.000.000,00	9.331.450,00 9.331.450,00	92.867.080,00	74.584.467,26	18.033.702,74	0,00

Pazaryeri Belediyesinin 2024 mali yılı bütçesi ile 57.867.080,00 TL ödenek öngörülmüş olup, 35.000.000,00 TL ek bütçe ile birlikte 2024 yılı ödenek toplamı 92.867.080,00 TL olmuştur. Yıl içinde 74.584.467,26 TL bütçe gideri yapılmış, 18.282.612,74 TL ödenek iptal edilmiştir.

Tablo 3: 2024 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01- Vergi Gelirleri	10.832.980,00	5.333.375,27	7.166,40	5.326.208,87	49,23
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	9.081.179,00	7.206.177,84	1.126,21	7.205.051,63	79,35
04- Alınan Bağış ve Yardımlar	3.061.228,00	2.640.500,00	0	2.640.500,00	86,26
05- Diğer Gelirler	29.443.055,00	49.566.579,45	15,50	49.566.563,95	168,35
06- Sermaye Gelirleri	5.448.638,00	220.247,00	0	220.247,00	4,04
08- Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09- Red ve İadeler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	57.867.080,00	64.966.879,56	8.308,11	64.958.571,45	112,27

Buna göre 2024 yılında net bütçe geliri %112,27 seviyesinde 64.958.571,45 TL ile gerçekleşmiştir. Diğer gelirler (%168,35), vergi gelirleri (%49,43), teşebbüs vemülkiyet gelirleri (%79,35) ile alınan bağış ve yardımlar (%86,26) , sermaye gelirleri ise (%4,04)oranında gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2024 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderlerinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01 Personel Giderleri	37.143.400,00	28.815.226,71	77,57
02 SGK Devlet Primi Giderleri	7.529.500,00	5.147.184,46	68,36
03 Mal ve Hizmet Alımları Giderleri	41.432.360,00	35.765.471,37	86,32
04 Faiz Giderleri	281.475,00	0	0
05 Cari Transferler	3.747.525,00	3.365.222,10	89,80
06 Sermaye Giderleri	2.413.900,00	1.491.362,62	61,78
07 Sermaye Transferleri	23.135,00	0,00	0
08 Borç Verme	0,00	0,00	0,00
09 Yedek Ödenekler	295.785,00	0,00	0,00
Toplam	92.867.080,00	74.584.467,26	80,31

Buna göre 2024 yılında bütçe giderleri toplamda % 80,31 seviyesinde gerçekleşmiştir. Gider kalemleri bazında da bütçe giderleri önemli bir sapma göstermemiş ve beklenen

düzeylerde gerçekleşmiştir.

Belediyenin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2023 yılının 2022 yılına, 2024 yılının 2023 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	2.332.688,80	3.833.375,80	5.333.375,27	64,33	39,13
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	2.146.251,94	5.523.349,57	7.206.177,84	157,35	30,47
Alınan Bağış ve Yardımlar	2.939.396,00	2.610.000,00	2.640.500,00	-11,20	1,17
Diğer Gelirler	15.646.639,65	28.357.566,03	49.566.579,45	81,24	74,79
Sermaye Gelirleri	32.700,00	0,00	220.247,00	-100	100
Toplam	23.097.676,39	40.324.291,40	64.966.879,56	191,71	145,56
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	3.557,54	55.391,25	8.308,11	1457	-85,00
Net Toplam	23.094.118,85	40.268.900,15	64.958.571,45	73,37	61,31

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2024 yılında gelirler bir önceki yıla göre 24.689.671,30 TL'lik (%61,31) artış göstermiştir. Diğer gelirlerde 21.209.013,42 TL (%74,79) ve vergi gelirlerinde 1.499.999,47 TL (%39,13) tutarlarındaki artışlar toplam artış üzerinde belirleyici olmuştur.

Tablo 6: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2022-2024) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2022 Yılı (TL) (A)	2023 Yılı (TL) (B)	2024 Yılı (TL) (C)	2023-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2024-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	5.326.277,85	12.624.385,89	28.815.226,71	137,02	128,25
S.G.K. Devlet Primi Giderleri	816.864,94	2.186.301,95	5.147.184,46	167,65	135,43
Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	14.299.238,79	26.953.406,96	35.765.471,37	88,50	32,69
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	1.467.264,94	943.681,16	3.365.222,10	-35,68	256,61
Sermaye Giderleri	658.083,52	1.649.475,81	1.491.362,62	150,65	-9,59
Sermaye Transferleri	0,00	278.217,74	0,00	100	-100
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yedek Ödenekler	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	22.567.730,04	44.635.469,51	74.584.467,26	97,78	67,10

Belediyenin bütçe giderleri toplamı 2024 yılında 2023 yılına göre 29.948.997,75 TL (%67,10) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde; bir önceki yıla göre mal ve hizmet alımı giderlerinin 8.812.064,41 TL (%32,69), cari transferler 2.421.540,94 TL (%256,61) ve personel giderlerinin 16.190.840,82 TL (%128,25) arttığı görülmektedir. Bunun yanında 2024 yılında sermaye transferlerinde -278.217,74 TL (%-100), sermaye giderlerinde -158.113,19 (%-9,59) düşüş olmuştur.

Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre; bütçe ile ilgili olsun ya da olmasın Belediyenin faaliyetlerinden dolayı tahakkuk eden 2024 yılı Faaliyet Gideri 75,133,943.92 TL, Faaliyet Geliri 66,206,996.63 TL olup Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu ise 52.838.396,28 TL olarak gerçekleşmiştir. Aradaki 61.765.343,57 TL tutarındaki fark 2024 yılında yapılan enflasyon düzeltilmesi tutarından kaynaklanmaktadır.

Pazaryeri Belediyesinin doğrudan hissedarı olduğu şirketler aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 7: Belediyenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	Belediyenin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı	Hisse Oranı (%)
1	Paz-Bel Personel Ltd. Şti.	10.000,00	10.000,00	100
2	Pazaryeri Gıda İnş. Tur. Ltd. Şti.	100.000,00	100.000,00	100

Belediyenin dolaylı olarak hissedarı olduğu bir şirket bulunmamaktadır.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

Pazaryeri Belediyesinin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, 23.12.2014 tarih ve 29214 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği’nin 46’ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik’teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

-Birleştirilmiş veriler defteri,

-Geçici ve kesin mizan,

-Bilanço,

-Faaliyet sonuçları tablosu,

-İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmassından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

5018 sayılı Kanun uyarınca; idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve

kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından yeterli ve etkili bir iç kontrol sisteminin kurulması gerekmektedir.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3'üncü mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın "İç kontrol standartları" başlıklı 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, Kanuna ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce, görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile iç kontrolün; "kontrol ortamı, risk değerlendirmesi, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme" bileşenleri temelinde, standartlar ve sağlanması gereken genel şartlar belirlenmiş ve bu alandaki çalışmaların hazırlanacak eylem planları ile izlenmesi öngörülmüştür.

Anılan bileşenlere ilişkin değerlendirme sonuçları aşağıdaki şekildedir.

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası belirlenmemiştir. Hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 41'inci maddesine göre nüfusu 50.000'in altında olan belediyelerde stratejik plân yapılması zorunlu olmadığından stratejik plan hazırlanmamıştır.

İdare performans programı hazırlanmamış ve yayımlanmamıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmamıştır. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmamıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi, mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemine ilişkin değerlendirme yapılmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Bilecik Pazaryeri Belediyesi 2024 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, “Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular” bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının Mali Tablolarda Gösterilmemesi

Belediyenin genel bütçe vergi gelirlerinden aldığı paydan her ay kesilen İller Bankası Anonim Şirketi sermaye payının 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında izlenmediği görülmüştür.

6107 sayılı İller Bankası Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un 4'üncü maddesinin 1'inci fıkrasında il özel idareleri ve belediyeler bankanın ortakları olduğu, 3'üncü fıkranın (a) bendinde ise, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre her ay dağıtılacak vergi gelirleri paylarının toplamı üzerinden aylık olarak yüzde iki oranında kesilecek miktarların sermaye tavanına ulaşıncaya kadar Bankanın ödenmiş sermayesine ekleneceği hüküm altına alınmıştır.

Buna göre, belediye ve il özel idarelerinin ortağı olduğu İller Bankası Anonim Şirketinin ödenmiş sermayesine eklenecek kaynaklar arasında il özel idareleri ve belediyelere genel bütçe vergi gelirlerinden verilen aylık paylarından yüzde 2 oranında yapılacak kesinti de yer almaktadır. Bu kesintiler il özel idareleri ve belediyelerin İller Bankası Anonim Şirketindeki sermaye paylarını ifade etmektedir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 240 Mali kuruluşlara yatırılan sermayeler hesabına ilişkin "Hesabın niteliği" başlıklı 178'inci maddesinde bu hesabın kanuni yetkilere dayanılarak mali kuruluşların sermayesine iştirak edilen tutarların ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararların, bütçeye iade olunan tutarlar ile bu kuruluşlara ikrazen verilen ve mahsup edilen tutarların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiştir.

İller Bankası'ndan alınan veriler üzerinde yapılan incelemede İdarenin İller Bankasındaki sermaye payı kesintilerinin 2007-2024 yıllarını kapsayan 18 yılda 2.799.073,43 TL olduğu halde bu kesintilerin 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabında hiç izlenmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, genel bütçe vergi gelirleri paylarından kesilen İller Bankası Anonim Şirketi sermaye payının aylık olarak 240 nolu hesaba yapılacak kayıt ile takibinin sağlanması hususuna dikkat edileceği belirtilmiş, ancak düzeltme yapıldığına ilişkin herhangi bir belge gönderilmemiştir.

Bu itibarla genel bütçe vergi gelirlerinden alınan paydan kesilen İller Bankası Anonim Şirketi sermaye payının aylık olarak 240 Mali Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabına yapılacak kayıtlar ile takibinin sağlanması gerekmektedir. Bu kaydın yapılmaması sebebiyle mali tablolar 240 Hesabına kaydedilmesi gereken tutar kadar eksik gözükmemektedir.

BULGU 2: Maddi Olmayan Duran Varlık Alımlarının Haklar Hesabında Takip Edilmemesi

İdare tarafından satın alınan bilgisayar yazılımı, lisans ve benzeri hakların 260 Haklar Hesabına kaydedilmeden doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 210'uncu maddesinde; 260 Haklar Hesabının, bedeli karşılığı edinilen hukuki tasarruflar ile belirli alanlarda tanınan kullanma ve yararlanma gibi hak ve yetkiler dolayısıyla yapılan ve ekonomik değer taşıyan harcamaların izlenmesi için kullanılacağı belirtilmiş, 211'inci maddesinde ise; bütçeye gider kaydıyla edinilen hakların mezkûr hesaba borç kaydedileceği ifade edilmiştir.

Yönetmelik'in 214'üncü maddesinde, 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının niteliği açıklanmış, bu hesabın maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılabilecekleri süre içerisinde yok edilmesini izlemek için kullanılacağı hükme bağlanmıştır.

Amortisman ve Tükenme Payları başlıklı 47 sıra numaralı Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nin "Amortisman ve Tükenme Payı Süre ve Oranları" başlıklı 6'ncı maddesinin ikinci fıkrasında, maddi olmayan duran varlıklar hesap grubunda izlenen varlıklar için amortisman oranı %100 olarak belirlenmiş, diğer bir ifadeyle söz konusu varlıkların hesaplara alındığı yılın sonunda tamamen amorti edileceği hükme bağlanmıştır.

Lisans ve lisans güncellemeleri bilgisayar yazılımlarına ilişkin kullanım hakları olması sebebiyle maddi olmayan duran varlıklar sınıfında yer almaktadırlar. Maddi olmayan duran varlıklar herhangi bir fiziksel varlığı bulunmasa da kamu idarelerinin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği veya belli koşullar altında hukuken himaye gören haklardır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden de anlaşıldığı üzere, yazılım ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar Hesabında takip edilmesi ve 260 Haklar Hesabında yer alan varlıkların yıl sonunda %100 amortismanına tabi tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede, muhtelif tarihlerde alımı yapılan 123.801,60 TL tutarındaki bilgisayar programı ve yazılım bedelinin 260 Haklar Hesabına kaydedilmediği ve söz konusu tutarın doğrudan gider kaydedildiği tespit edilmiştir. Bu durum, 260 Haklar Hesabı ve 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabının gerçek değerleriyle mali rapor ve tablolarda yer almamasına yol açmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, bilgisayar yazılımları, lisans ve benzer nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamaların 260 Haklar hesabında izlenerek mevzuatta belirtilen süreler sonunda amortisman işlemlerinin gerçekleştirilmesine önem gösterileceği ifade edilmiştir. Fakat düzeltme yapıldığına dair herhangi bir belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, bilgisayar yazılımları, lisans ve benzeri nitelikteki hak ve yetkilere ilişkin harcamalar 260 Haklar Hesabında izlenmeli, mevzuatta belirtilen süreler sonunda da amortisman işlemleri gerçekleştirilmelidir. Bu işlemlerin yapılmaması sebebiyle mali tablolarda 260 Haklar Hesabı ile 268 Birikmiş Amortismanlar Hesabında olması gereken 123.801,60 TL görünmemektedir.

BULGU 3: Amortisman Kayıt İşlemlerinde Hatalı Uygulamaların Olması

Maddi duran varlıklar hesap grubunda kayıtlı varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla amortisman ayrıldığı tespit edilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin Maddi Duran Varlıklar hesap grubuna ilişkin işlemleri açıklayan 187'nci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendinde, bir yıldan fazla kullanılabilen ve yıpranmaya, aşınmaya veya kıymetten düşmeye maruz kalan maddi duran varlıklar için amortisman ayrılacağı belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in 202'nci maddesinde; 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, maddi duran varlık bedellerinin ekonomik ömrü içerisinde giderleştirilmesi ve hesaben yok edilmesini izlemek için kullanılacağı, 203'üncü maddesinde ise maddi duran varlık hesapları için ayrılan amortisman tutarlarının yıl sonunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabına alacak, 630 Giderler Hesabına borç kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ne dayanılarak hazırlanan ve 04.11.2015 tarih ve 29522 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Amortisman ve Tükenme Paylarına İlişkin 47 sıra No.lu Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği'nde ise, maddi duran

varlıklar için ayrılacak amortismanla ilişkin süre ve oranlara yer verilerek, amortismanla tabi her bir varlığın Duran Varlık Amortisman Defteri'ne kaydedileceği belirtilmiştir.

Yapılan incelemede; maddi duran varlıklardan bir kısmı için amortisman ayrılmadığı, bir kısmı için ise kayıtlı değerinden daha fazla tutarda amortisman ayrıldığı görülmüştür. Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca, amortisman oranları ve süreleri doğru uygulandığında ayrılan amortisman tutarının maddi duran varlığın kayıtlı değerine eşit veya daha düşük olması gerektiği izahtan varestedir. Bahse konu maddi duran varlıklara ilişkin bilgilere aşağıdaki tablolarda yer verilmiştir.

Tablo 8: Amortisman Ayrılmayan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
251.xx.20.01.	Meydanlar	916.800,00	0,00	916.800,00
252.xx.xx.05.02	Spor Salonları	92.040,00	0,00	92.040,00
252.xx.xx.06.06	Kültür ve Eğlence Merkezleri	1.805.099,41	0,00	1.805.099,41
253.03.05..	Tıbbi ve Biyolojik Amaçlı Kullanılan Cihazlar ve Aletler	5.670,31	0,00	5.670,31
255.99.01..	Seyyar Kulübe, Kabin, Büfe ve Kafesler	472,00	0,00	472,00
255.99.03..	Sergileme ve Tanıtım Amaçlı Taşınır	32.332,00	0,00	32.332,00
TOPLAM		2.852.413,72	0	2.852.413,72

Tablo 9: Kayıtlı Değerinden Fazla Amortisman Ayrılan Maddi Duran Varlıklar

Hesap Kodu	Hesap Adı	Varlıkların Toplam Değeri	Amortismanların Toplam Değeri	Fark
253.02.02..	İnşaat Makineleri ve Aletleri	0,00	30.928,00	-30.928,00
253.02.03..	Atölye Makineleri ve Aletleri	46.738,04	74.724,74	-27.986,70
253.02.05..	Güç Elektroniği ve Basınçlı Makineler ile Aletleri	45.603,42	88.103,82	-42.500,40
253.02.10..	Matbaacılıkta Kullanılan Makine ve Aletler	2.029,60	6.500,00	-4.470,40
253.03.01..	Yıkama, Temizleme ve Ütöleme Cihaz ve Araçları	6.903,00	15.729,49	-8.826,49
253.03.02..	Beslenme, Gıda ve Mutfak Cihaz ve Aletleri	30.624,01	179.151,00	-148.526,99
253.03.04..	Ölçüm, Tartı, Çizim Cihazları ve Aletleri	1.770,00	20.437,60	-18.667,60
253.03.06..	Araştırma ve Üretim Amaçlı Cihazları ve Aletleri	33.040,00	54.168,80	-21.128,80
253.03.08..	Spor Amaçlı Kullanılan Cihaz ve Aletler	0,00	6.760,00	-6.760,00
254.01.02..	Yolcu Taşıma Araçları	17.700,00	39.174,32	-21.474,32

254.01.07..	Motorsuz Kara Araçları	7.080,00	15.880,00	-8.800,00
255.01.02..	Temsil ve Tören Demirbaşları	0,00	15.315,00	-15.315,00
255.01.05..	Hastanede Kullanılan Demirbaş Niteliğindeki Taşınır	21.140,00	21.833,84	-693,84
255.02.02..	Bilgisayar Çevre Birimleri	23.316,20	39.814,00	-16.497,80
255.02.03..	Tekser ve Çoğaltma Makineleri	354,00	34.649,60	-34.295,60
255.02.04..	Haberleşme Cihazları	30.186,50	39.254,19	-9.067,69
255.03.02..	Misafirhane, Konaklama ve Barınma Amaçlı Mobilyalar	2.770,00	19.970,00	-17.200,00
255.04.01..	Yemek Hazırlama Ekipmanları	59,00	559,00	-500,00
255.08.01..	Eğitim Mobilyaları ve Donanımları	2.815,50	10.574,50	-7.759,00
255.08.02..	Öğrenmeyi Kolaylaştırıcı Ekipmanlar	0,00	19.550,40	-19.550,40
255.09.03..	Saha Sporlarında Kullanılan Demirbaşlar	0,00	14.400,00	-14.400,00
255.10.03..	Yangın Söndürme ve Tedbir Cihaz ve Araçları	472,00	1.397,00	-925,00
255.12.02..	Büro Malzemeleri	0,00	9.796,00	-9.796,00
TOPLAM		272.601,27	758.671,30	-486.070,03

Kamu İdaresi cevabında, mevcut hatanın giderilmesi için gerekli çalışmaların yapılarak amortisman kayıtlarının düzeltilmesine özen ve önem gösterileceği belirtilmiştir.

Maddi duran varlıkların bir kısmı için amortisman ayrılmaması, bir kısmı için ise varlığın kayıtlı değerinden fazla amortisman ayrılması 2024 yılı Bilançosunda 257 Birikmiş Amortismanlar Hesabının, Faaliyet Sonuçları Tablosunda ise 630 Giderler Hesabının hatalı gösterilmesine neden olmuştur. Mevcut hatanın giderilmesi amacıyla gerekli çalışmaların yapılarak amortisman kayıtlarının düzeltilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: İdarenin Ortağı Olduğu Şirketin Sermaye Değeriyle Muhasebe Kayıtlarında Yer Alan Tutarların Farklı Olması

Belediyenin sahibi olduğu sermayelerinin tamamı ödenmiş iki adet şirketi olduğu ancak ortaklık payı tutarı ile bilançoda görünen toplam sermaye tutarının farklı olduğu görülmüştür

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabının niteliğini açıklayan 181'inci maddesinde mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakden veya ayni olarak verilen sermaye tutarları ve bu sermaye tutarlarının işletilmesinden doğan kar ve zararlar ile bütçeye iade olunan sermayelerin izlenmesi

için kullanıldığı, 182'nci maddesinde mal ve hizmet üreten kuruluşlara gerek nominal sermaye ve gerekse aynı sermaye transferi şeklindeki iştirakler rayiç değerleri ile bu hesaba kaydedileceği, sermayesine iştirak edilen mal ve hizmet üreten kuruluşlara nakdi veya aynı sermaye şeklindeki katılımlardan mezkur hesapta kayıtlı tutarların ilgili mal ve hizmet üreten kuruluşların öz kaynak hesaplarında karşılık olarak yer alan tutarlarla eşit olması gerektiği, 247 Sermaye Taahhütleri Hesabının niteliğini açıklayan 184'üncü maddesinde ise mahalli idarelerin malî kuruluşlar, mal ve hizmet üreten kuruluşlar ve döner sermayeli kuruluşlarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlenmesi için bu hesabın kullanılacağı ifade edilmiştir.

İdarenin 10.000,00 TL ödenmiş sermayeli Pazaryeri Personel Limited Şirketi ve 100.000,00 TL ödenmiş sermayeli Pazaryeri Gıda İnşaat Turizm Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi bulunmaktadır. Şirket sermayelerinin tamamı Belediye tarafından ödenmiştir. Ancak yapılan incelemede, 241 Mal ve Hizmet Üreten Kuruluşlara Yatırılan Sermayeler Hesabı 31.12.2024 tarihi itibarıyla 73.000,00 TL, 247 Sermaye Taahhütleri Hesabı 1.000,00 TL olarak görülmektedir.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye şirketinde yapılacak sermaye iştirak paylarının ödenmesinde eşitliğin sağlanmasına ve alınan hesapların doğru olarak kullanılmasına önem gösterileceği ifade edilmiştir. Söz konusu hatanın düzeltildiğine ilişkin ise herhangi bir belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, 2024 yılında düzeltme yapılmadığından 2024 yılı mali rapor ve tablolarında 241 hesabı 37.000,00 TL eksik, 247 Hesabı ise 1.000,00 TL fazla görünmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdare Tarafından Kiraya Verilen İş Yerlerinin Bazıları İçin Çevre Temizlik Vergisi ile İlan ve Reklam Vergisinin Tahakkuk Ettirilmemesi

İdare tarafından kiraya verilen iş yerlerinin bir kısmı için çevre temizlik vergisi ile İlan ve Reklam Vergisinin tahakkunun yapılmadığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 12'nci maddesinde, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın ilan ve reklam vergisine tabi olduğu,

13'üncü maddesinde ilan ve reklam vergisinin mükellefinin ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzelkişiler olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, gerçek veya tüzel kişilerce Belediye sınırları içinde binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan ilan ve reklamlar ilan ve reklam vergisine tabi olmaktadır.

Aynı Kanun'un "Çevre temizlik vergisi" başlıklı mükerrer 44'üncü maddesinin birinci fıkrasında belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, üçüncü fıkrasında verginin mükellefinin binaları kullananlar olduğu ve mükellefiyetin binanın kullanımı ile başladığı belirtilmektedir. Mezkûr maddenin sekizinci fıkrasında ise, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin, belediyelerce binaların tarifiedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı; tahakkuk eden verginin, bir defaya mahsus olmak üzere, belediyelerin ilan mahallerinde bir ay süreyle topluca ilan edileceği; iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu verginin, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Belediye tarafından kiraya verilen 39 adet iş yerinden 23 tanesi için Çevre Temizlik Vergisi, 16 adet işyeri için ise İlan ve Reklam Vergisi tahakkuk kaydı yapılmadığı dolayısıyla söz konusu vergilerin tahsilatının yapılmadığı tespit edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, Belediyenin kiraya vermiş olduğu tüm taşınmazlar için çevre temizlik vergisi ve muafiyet kapsamında olmayanlar için ilan reklam vergisi tahakkuku yapılarak tahsilinin sağlanması hususuna dikkat edileceği belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, idarenin gelir kaybına uğramaması açısından kiraya vermiş olduğu tüm taşınmazlar için Çevre Temizlik Vergisi ve muafiyet kapsamında olmayanlar için İlan ve Reklam Vergisi tahakkuk kayıtlarının yapılması gerekmektedir.

BULGU 2: Toplanan Katı Atık Gelirlerinin Katı Atık Hizmetleri İçin Oluşan Maliyeti Karşılammaması

Evsel katı atık hizmetleri için belirlenen bedelin yetersiz olduğu, bu hizmetler için katlanmış olduğu maliyetin evsel katı atık üreticisi olan belde halkına yansıtılmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde belediyelerin evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettiirmekle yükümlü olduğu; bu hizmetten yararlananların ve/veya yararlanacakların, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlü olduğu; bu hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarife göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu fıkra uyarınca tahsil edilen ücretlerin, katı atıkla ilgili hizmetler dışında kullanılmayacağı; Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Mükerrer 44'üncü maddesi hükmü gereği çevre temizlik vergisini de içerecek şekilde evsel katı atık ile ilgili verilen tüm hizmetler karşılığında tam maliyet esaslı tarife göre belirlenen toplam sistem maliyetini karşılamak üzere evsel katı atık hizmetlerinden yararlananlar tarafından ödenmesi gereken parasal değer ücret olduğu; 5'inci maddesinde sürdürülebilir katıatık hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması, tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi ve katı atık hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, katıatık ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu; 18'inci maddesinde evsel katı atık hizmetleri için ücretlendirme yapılırken tam maliyet ve kirleten öder esaslarının kullanılacağı; 20'nci maddesinde ise evsel katı atık idarelerinin her atık üreticisine sadece aldıkları hizmetlerin maliyetlerini dikkate alarak tarife belirleyeceği; 21'inci maddesinde evsel katı atık idarelerinin evsel katı atık hizmetleri için tahsil edilen ücretlerin evsel katı atık hizmetlerinde kullanılmasını sağlayacak tam maliyet esaslı muhasebe sistemini kurmakla yükümlü olduğu hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin katı atıkların toplanması, taşınması ve bertarafına yönelik katlandığı maliyetin, evsel katı atık üreticilerinin ödediği katı atık ücreti ve çevre temizlik vergisi toplamının çok üzerinde olduğu görülmüştür. Başka bir ifade ile evsel katı atık üreticilerinden toplanan para, katı atık hizmetlerinin Belediyeye olan maliyetini karşılayamamaktadır. İdareden alınan verilerden 2024 yılında evsel katı atık üreticilerine yaklaşık 55.223,50 TL Çevre Temizlik Vergisi, 153.903,97 TL katı atık ücreti olmak üzere toplam 209.127,47 TL katı atık hizmetleri karşılığı gelir tahakkuk ettirildiği anlaşılmıştır. Ancak Belediyenin 2024 yılında katı atık hizmetleri için katlandığı maliyet ise 8.177.768,47 TL olmuştur. Aradaki 7.968.641 TL fark ise belediyenin diğer gelirlerinden karşılanmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, evsel katı atık tarifesinin tam maliyet ve kirleten öder esasları çerçevesinde belediye meclisinin 11.04.2025 tarih ve 22 sayılı kararı ile tespit edildiği ve anılan

hususlara özen gösterileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir. Her ne kadar İdare tarafından katı atık tarifesinin tarih sayısı verilen meclis kararı ile yeniden belirlendiği ifade edilmiş olsa da; tarifenin, ilçede yer alan evsel katı atık üreticilerinin tümüne tam maliyet esasıyla belirlendiğine ve toplanan gelirin katı atık hizmeti giderlerini karşıladığına dair kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, mevzuatta belirtilen kirleten öder hükmü gereği, katı atıkların toplanması taşınması ve bertarafına yönelik yapılan katı atık hizmetleri tarifesinin tam maliyet esasıyla belirlenmesi ve bu bedelin katı atık üreticilerine yansıtılması gerekmektedir.

BULGU 3: İmtiyaz Yoluyla Devredilen Katı Atık Hizmetlerine Yönelik Takip ve Kontrol Mekanizmasının Kurulmaması

Katı atık hizmetlerinin imtiyaz yoluyla gördürülmesi sürecinde, katı atıkların Belediye sınırlarından toplanıp toplanmadığının, Belediye sınırlarından toplanan katı atık miktarının ve Belediyeye fatura edilen maliyet bilgisinin doğruluğunun Belediye tarafından takip ve kontrolünün yapılmadığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14’üncü maddesinde belediyenin çevre ve çevre sağlığı, temizlik ve katı atık hizmetlerini yapacağı veya yaptıracığı; “Belediyenin yetkileri ve imtiyazları” başlıklı 15’inci maddesinde katı atıkların toplanması, taşınması, ayrıştırılması, geri kazanımı, ortadan kaldırılması ve depolanması ile ilgili bütün hizmetleri yapmak ve yaptırmak hususunda belediyenin yetki ve imtiyazının bulunduğu; aynı maddede katı atık hizmetlerinin Danıştay’ın görüşü ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının kararıyla süresi kırkdokuz yılı geçmemek üzere imtiyaz yoluyla devredebileceği hüküm altına alınmıştır.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik’in “Evsel katı atık sistemi süreçleri” başlıklı 15’inci maddesinde toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alacağı temel bileşenlerin toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım, bertaraf ve satış olduğu belirtilmiştir. Mezkur Yönetmelik’e dayanılarak hazırlanan Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuzda da konuyla her türlü detay verilmiştir.

Bilecik İlinde yer alan il, ilçe ve belde belediyelerince Bilecik Belediyeler Birliği kurulmuş, bu birlik marifetiyle de belediyelerin katı atık hizmetleri imtiyaz yoluyla bir firmaya devredilmiştir. Yapılan imtiyaz sözleşmesinde, toplam yatırım bedelinin finansmanından

yüklenicinin sorumlu olduğu, ilave finansmana ihtiyaç olduğunda ilave finansmanın geri ödenmesinden de yüklenicinin sorumlu olduğu, bu miktarın tarife ile belirlenen hizmet bedeli kapsamında bir artış olarak kabul edilmeyeceği, katı atıkların değerlendirilmesi ile elde edilecek ürünleri müşterilerine ulaştırmak için yapılan tüm masrafların yükleniciye ait olduğu, biyogaz tesisi, enerji santrali ve kompost tesisi gibi birçok tesisin yüklenici tarafından belirlenen sürede yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Katı atık hizmetlerini imtiyaz yoluyla devralan yüklenici, Bilecik Belediyeler Birliğine her bir belediyenin sınırlarında toplanan katı atık ile ilgili tonaj ve bedel bilgisini aylık olarak göndermektedir. Birlik ise yüklenici tarafından gönderilen bu dokümanları ilgisine göre belediyelere göndermekte ve belediyelerin ödeme yapmasını istemektedir.

Yüklenici tarafından Birliğe Birlik tarafından da belediyeye gönderilen belgeler incelenmiş; toplam sistem maliyetinin hesaplanmasında esas alınacak temel bileşenlerden olan toplama, taşıma, aktarma, geri kazanım, bertaraf ve satış hususlarında ayrıntı verilmediği sadece tonaj bilgisi ile ton başına toplam bedel bilgisi verildiği; katı atıkların toplanıp götürüldüğü entegre katı atık yönetim tesisine belediyelerin uzaklığı minimum ve maksimum 11 - 90 km olarak değişmesine rağmen tüm belediyelere ton başına aynı bedelin yansıtıldığı; toplam sistem maliyetinin tüm unsurlarına yönelik maliyet bilgisi temin edilmeden, bildirilen miktar ve birim bedelin olduğu gibi kabul edildiği görülmüştür. Kaldı ki imtiyaz sözleşmesinde de ücretlerin mevcut mevzuat çerçevesinde belirlenmesi gerektiği ifade edilmiştir. Mevcut mevzuat olan anılan Yönetmelik ve bu Yönetmelik'e dayanılarak hazırlanan Eysel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz, ücretlerin belirlenmesinde belirleyici olmalıdır. İlgili Kılavuzda, toplam sistem maliyetinin belirlenmesi, sonrasında ise kompost ve enerji satış gelirlerinin düşülerek net sistem maliyeti üzerinden tarife belirlenmesi gerektiği örneklendirilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususlara iştirak edilerek bu konuda gerekli özenin gösterileceği ifade edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediye sınırlarından toplanan katı atık miktarının, yüklenicinin bildirmiş olduğu miktar ile gerçekten uyumlu olup olmadığının; ton başına bildirilen bedelin toplama taşıma, bertaraf maliyetinin ne kadar üzerinde olduğunun; imtiyaz sözleşmesi gereği 2024 yılında çoktan yapılmış olması gereken tesislerden kompost veya enerji satışının olup olmadığının var ise elde edilen gelirin Belediye tarafından sorgulanması ve Belediye için önemli bir gider kalemi olan bu hizmetlere yönelik sürecin titizlikle takip edilmesi

gerekmektedir. Belediyenin bu konuda katlanmış olduğu tüm giderlerin Belediyenin sınırlarında ikamet edenlere yansıtılacağı değerlendirilerek, belde halkının olması gerekenden yüksek bir bedel ile muhatap olmasının önüne geçilmesi sağlanmalıdır.

BULGU 4: Doğrudan Hizmet Alımı Kapsamında Çalıştırılan Personele İlişkin Olarak Belediye Şirketine Hakedişlerin Eksik Ödenmesi

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında belediye şirketinde istihdam edilmeye başlanan işçilere yönelik olarak Şirkete ödenmesi gereken hakedişlerin eksik ödendiği görülmüştür.

375 sayılı KHK'daki düzenleme sonucunda belediyeler tarafından belediye şirketlerinden 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22'nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62'nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın personel alımı yapılmaktadır. Söz konusu personel alımı neticesinde belediyeler tarafından kendi şirketlerine sözleşme koşullarına göre tespit edilen hakedişler ödenmektedir.

Yapılan incelemede, Belediyenin kendi şirketlerinden temin ettikleri personele yönelik olarak yaptığı ödemeler net ücret toplamından oluşmakta, hakedişin gider kalemlerinden sayılan asgari işçilik maliyeti içerisinde yer alan SGK primleri ve vergi tutarları ise zamanında ödenmemektedir. Söz konusu ödeme usulü nedeniyle Şirket bu personelin SGK primleri ile ücretlerinden kesilen gelir vergisini alacaklı kurumlara zamanında ödeyememekte, bu nedenle bu borçlara gecikme zammı işlemektedir. Bu borçlar ve gecikme cezaları nihayetinde İdare tarafından ödenmekte ve bu nedenle İdare bütçesine fazladan külfet getirmektedir. 31.12.2024 tarihi itibarıyla 1.468.728,03 TL SGK primi, 374.043,27 TL de vergi borcu olmak üzere personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımına yönelik hakedişlerden oluşan Belediyenin Pazbel Personel Limited Şirketine olan toplam borcu 2.374.447,89 TL'dir.

Kamu İdaresi cevabında, Belediyenin kendi şirketinden temin edilen personele yönelik ödemelerin sadece net ücret toplamı üzerinden değil hakediş gider kalemi üzerinden ödenmesine özen ve itina gösterileceği belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, İdare tarafından Şirkete ödenmesi gereken personel hizmeti bedellerinin sadece net ücret toplamı üzerinden yapılan hesaplama sonucu bulunan tutar üzerinden değil, hakedişin gider kalemi olan tüm tutarların dâhil edilerek ödenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Bina İnşaat ve Yapı Kullanma İzin Harçlarının Mevzuatta Öngörülenden Fazla Tahsil Edilmesi

Bina İnşaat Harcı ve Yapı Kullanma İzni Harcı tarifeleri 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'na dayanılarak alınan Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen bedelden daha yüksek belirlenmiş ve bu nedenle vatandaşlardan yasal limitin üzerinde harç tahsil edilmiştir.

A) Bina inşaat harcı tarifesi mevzuatta öngörülenin üzerinde belirlenmiştir

2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun Bina İnşaat Harcına ilişkin olarak harcın konusunu ve vergiyi doğuran olayı belirleyen Ek 1'inci maddesine göre belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde yapılan her türlü bina inşaatı (ilave ve tadiller dahil), inşaat veya tadilat ruhsatının alınması, bina inşaat harcına tabidir. Harcın tarifesi ise Kanun'un 96'ncı maddesi (a) bendi gereğince Cumhurbaşkanınca (Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi öncesinde ise Bakanlar Kurulu Kararı ile) tayin ve tespit edilmektedir.

Kanun'un 96'ncı maddesinin (a) bendi gereği alınan 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda 4. Grup belediyelerde bina inşaat harcı, birim inşaat alanları esas alınarak konutlar için beş, işyerleri için dört ayrı kategoride listelenmiştir. Bu listede konutlar için alınacak olan bina inşaat harcının beher m²'si; 100 m² ye kadar 0,60 TL, 101-120 m² 1,20 TL, 121-150 m² 1,75 TL, 151-200 m² 2,25 TL, 200 m²'den yukarısı 2,75 TL; işyerleri için 25 m²'ye kadar 2,25 TL, 26-50 m² 3,50 TL, 51-100 m² 4,50 TL, 100 m²'den yukarısı 5,5 TL olarak belirlenmiştir.

02.07.2018 tarih ve 700 sayılı KHK'nın geçici 1'inci maddesinde “*Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanun Hükmünde Kararname ile değişiklik yapılan kanunların ve kanun hükmünde kararnamelerin ilgili maddeleri gereğince yürürlüğe konulmuş olan tüzükler, nizamnameler, Başbakanlık ve Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılan yönetmelikler ile diğer işlemler yürürlükten kaldırılmadıkça geçerliliğini sürdürür.*” hükmü gereği yukarıda bahsedilen Bakanlar Kurulu Kararı yürürlükten kaldırılmadığı için geçerliliğini korumaktadır.

Pazaryeri Belediyesinde 2024 yılında verilen yeni yapı ruhsatı bulunmakta olup bu yılda uygulanan bina inşaat harcı tarifesi, yukarıda belirtilen m² büyüklüğüne göre konut için 1,18 - 5,40 TL/m² aralığında, işyeri için 4,5 – 10,80 TL/m² aralığı uygulanmıştır. Belediyece uygulanan tarife 2005 yılından bu yana değişmeyen ve 2024 yılında da uygulamaya devam edilen 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda konut ve işyeri için belirlenen limitlerin üzerindedir. Bu nedenle başvuranlardan yasal limitin üzerinde bina inşaat harcı tahsil edilmiştir.

Kamu İdaresi cevabında, 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda bina inşaat harcı tarifesinin 11.04.2025 tarih ve 21 sayılı belediye meclis kararı ile düzeltildiği ve kararın uygulanması hususuna özen gösterileceği belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak, söz konusu harç 2024 yılı ve öncesinde olması gerekenden fazla tahsil edilmiştir.

Yukarıda verilen mevzuat hükümlerinden anlaşılabacağı üzere bina inşaat harcının tarifi olarak dikkate alınması gereken dayanak yeni düzenleme oluncaya kadar 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'dır. Dolayısıyla Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nde 4. Grup belediyeler arasında sayılan Pazaryeri Belediyesinde bina inşaat harcı tarifesinin Bakanlar Kurulu Kararında belirlenen limiti aşmayacak şekilde uygulanması gerekmektedir.

B) Yapı kullanma izni harcı tarifi mevzuatta öngörülenin üzerinde belirlenmiştir

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 80'inci maddesinde; İmar mevzuatı gereğince alınacak harçlar sayılmış ve belirtilen harçların belediyece tahsil olunacağı belirtilmiştir. Maddenin (f) bendinde ise yapı kullanma izinlerinin yapı kullanım izin harcına tabi olacağı belirtilmiştir.

Harçlara ait tarifeler ise 84'üncü maddede sıralanmış ise de bina inşaat harcında olduğu gibi, Yapı Kullanma İzin Harcı tarifi de Kanun'un 96'ncı maddesi (a) bendi gereğince Cumhurbaşkanı (Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi öncesinde ise Bakanlar Kurulu) kararı ile tayin ve tespit edilmektedir. Bu yetkiye istinaden 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yapı kullanma izni harcı belediye grupları itibarıyla belirlenmiş ve Kararın ekinde sıralanmıştır.

4. Grup belediye olan Pazaryeri Belediyesince uygulanması gereken yapı kullanma izni harcı, 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince 2024 yıllarında konutta 0,06 TL/m², işyerinde 0,08 TL/m²'dir. Belediye tarafından ise 2024 yılında konut için 0,09 TL/m², işyeri için 0,11 TL/m² tarifi uygulanmış ve bunun üzerinden harç tahsil edilmiştir. 2024 yılında verilen yapı kullanma izin belgeleri bulunmakta olup, bu belgelere istinaden hesaplanan harcın mevzuatta belirtilen tutardan yüksek belirlenmesi nedeniyle başvuranlardan yasal sınırın üzerinde harç bedeli alınmıştır. Mükelleflerce dava konusu edilebilecek bu uygulama Belediye için ekonomik ve hukuki yük de oluşturabilecektir.

Kamu İdaresi cevabında, 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda yapı kullanma izni harcı tarifesinin 11.04.2025 tarih ve 21 sayılı belediye meclis kararı ile

düzeltildiği ve kararın uygulanması hususuna özen gösterileceği belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak, söz konusu harç 2024 yılı ve öncesinde olması gerekenden fazla tahsil edilmiştir.

Yapı kullanma izin harcının tarifesini olarak dikkate alınması gereken dayanak yeni düzenleme oluncaya kadar 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı olduğundan bu Karar'da belirtilen limitler dahilinde konutlar için 0,06 TL/m², işyeri için 0,08 TL/m² olarak uygulanması ve tahsili gerekmektedir.

BULGU 6: Sabit Belirlenen Su Güvence Bedellerinin Güncellenmeden İadesinin Yapılması

Su aboneliği depozito ücretlerinin Belediye gelir tarifesinde sabit bedel olarak belirlendiği ve abonelik esnasında alındıktan sonra iadesinde ise herhangi bir güncelleme yapılmadan aynı bedelin iadesinin gerçekleştirildiği görülmüştür.

Belediye Su ve Kanalizasyon Hizmetlerinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in "Başvuru sahibinden bilgi ve belge istenmesine ilişkin hususlar" başlıklı 5'inci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendinde; belediyelerin, başvuru sahiplerinin su ve atıksu hizmetlerine ilişkin ödeme yükümlülüğünü yerine getirmeme riskine karşılık sözleşme yaparken nakit ya da banka kesin teminat mektubu olarak güvence bedeli talep edebileceği; güvence bedelinin, başvuranın mensubu olacağı abone grubunda üç tahakkuk döneminde tüketilen ve/veya deşarjedilen ortalama su miktarı ile su birim m³ fiyatının çarpılması suretiyle elde edilen toplam bedeli aşmayacak şekilde belirleneceği; kademeli tarife uygulanan başvuran için tarifesindeki en alt kadememin esas alınacağı; abonelik sözleşmesi sona eren abonenin güvence bedelinin iadesinde, su ve atıksu hizmetlerinin verildiği yerdeki son endeks okuma bilgileri aboneye bildirildikten sonra, nakit tahsil edilen güvence bedelinin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) tablosundaki aylık değişim oranları esas alınmak suretiyle iadenin yapılacağı ay itibarıyla güncelleneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, Pazaryeri Belediyesi Belediye Meclisince karara bağlanan gelir tarifesinde abonelik esnasında alınmak üzere sabit depozito ücreti (güvence bedeli) belirlendiği, yıllar sonra aboneliğin sona ermesiyle sabit belirlenen güvence bedelinin iadesinin, başlangıçta tahsil edilen aynı tutar ile yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, sabit bedel olarak belirlenen depozito ücretinin (güvence bedelinin) aboneliğin sona ermesiyle TÜFE oranıyla güncellenerek iadesinin yapılmasına özen gösterileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, su aboneliği esnasında alınan sabit depozito (güvence) bedelinin zamanı geldiğinde TÜFE oranıyla güncelleme yapılarak iadesinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 7: Hurda Malzemelerin İhale Yoluyla Satılması

İdareye ait hurda varlıklarının, ilgili mevzuat gereği Makine ve Kimya Endüstrisi Anonim Şirketi AŞ'ye (MKE AŞ) verilmesi gerekirken, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamında ihale yoluyla üçüncü kişilere satıldığı tespit edilmiştir.

Belediye Encümeninin 22.04.2024 tarih ve 14 sayılı kararı ile Belediyeye ait ekonomik ömrünü doldurmuş ve trafikten çekme belgeli 2 adet aracın satış ihalesi yapılmasına karar verilmiş ve 16.05.2024 tarihinde yapılan ihalede 1 adet arazöz için KDV hariç 116 bin TL teklif alınarak 17.05.2024 tarih ve 15 sayılı encümen kararı ile satış onaylanmıştır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında bulunan hurdaların değerlendirilmesi amacıyla, 3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun'un 2'nci maddesinde maden hurdalarının askeri fabrikalara devredileceği hükme bağlanmıştır.

Daha sonra, 7330 sayılı Makine ve Endüstrisi Kurumu Anonim Şirketi Hakkında Kanun'un "Görev ve yetki" başlıklı 4'üncü maddesi dördüncü fıkrasında; Şirketin kamu idareleri, kamu iktisadi teşebbüsleri ve sermayesinin en az yüzde ellisi kamuya ait olan bağlı ortaklıklarca ihtiyaç fazlası ve kullanım dışı bırakılan veya niteliğini kaybetmiş olan her türlü hava, deniz ve kara taşıtları, makine ve teçhizat ile tehlikeli veya tehlikesiz metal/metal bileşim atıkları, ekonomik değer taşıyan metal dışı (evsel nitelikte olmayan) mal ve malzemeleri; birinci fıkra da belirtilen faaliyetleri gerçekleştirmek için gerekli olan malzemelerin üretilmesinde ham madde olarak kullanmak ve gerektiğinde piyasada değerlendirmek üzere Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca belirlenen birim fiyatlarından satın alabileceği veya devralabileceği ve bu fıkra ile ilgili hususlar hakkında 17.12.1937 tarihli ve 3284 sayılı Bazı Maden Hurdalarının Dışarı Çıkarılmasının Yasak Edilmesi ve Satın Alınması Hakkında Kanun hükümlerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır.

Böylece, yukarıda yer verilen ve hurdaların askeri fabrikalara devredilmesine ilişkin düzenleme, bu atıf ile birlikte söz konusu hurdaların MKE AŞ'ye devredilmesini hüküm altına alır hale gelmiştir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri birlikte değerlendirildiğinde, kamu kurum ve kuruluşlarının sahip oldukları hurda niteliğindeki malzemelerini ve ihtiyaç fazlası malzemelerini, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından belirlenen fiyat üzerinden MKE AŞ'ye satış yoluyla devretmesi gerektiği anlaşılmaktadır.

Ancak, Belediyenin hurda malzemelerine ilişkin iş ve işlemlerin incelenmesi neticesinde; hurda malzemelerini yukarıda yer verilen hükümler gereğince MKE AŞ'ye satış suretiyle devretmesi gerekirken söz konusu malzemelerin ihale yoluyla üçüncü kişilere satışını gerçekleştirdiği tespit edilmiştir. Bu uygulama, belirtilen mevzuat hükümlerine aykırılık teşkil ettiği açık olmakla birlikte, MKE AŞ'nin kaynak tedarikinin azalmasına da neden olmuştur.

Kamu İdaresi cevabında, hurda malzemelerin elden çıkarılmasına yönelik iş ve işlemlerin ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde değerlendirilerek bu hurdaların MKE AŞ'ye satış yoluyla devredilmesi hususuna dikkat edileceği belirtilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Bu itibarla, hurda malzemelerin elden çıkarılmasına yönelik olarak yapılacak iş ve işlemlerde yukarıda yer verilen yasal düzenlemelere riayet edilmesi ve hurda malzemelerin satış yoluyla MKE AŞ'ye devredilmesi gerekmektedir.

BULGU 8: Harcanmayan Bağış ve Yardımların Ertesi Yıl Bütçesine Ödenek Kaydedilmemesi

Belediyeye yapılan bağış ve yardımlardan malî yılsonuna kadar harcanmamış olan ödeneklerin ertesi yıl bütçesine devredilmediği görülmüştür.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliğinin “Bağış ve yardımlar” başlıklı 17'nci maddesinde; yapılan her türlü bağış ve yardımların gelir kaydedileceği, nakdi olmayan bağış ve yardımların ilgili mevzuatına göre değerlendirmeye tabi tutulacağı ve kayıt altına alınacağı, yapılan şartlı bağış ve yardımların, üst yöneticinin onayı ile gelir bütçesinde bağış ve yardımlar bölümüne gelir yazılacağı ve gider bütçesinde bu hizmetin ödeneği varsa bu ödeneğe ekleneceği; yoksa bütçede öngörülen tertibe ödenek yazılarak tahsis amacına harcanacağı, bu ödenekten amaç dışında başka bir tertibe aktarma yapılamayacağı, bu ödeneklerden malî yılsonuna kadar harcanmamış olan tutarların, bağış ve yardımın amacı gerçekleşinceye kadar

ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedileceği, ancak, bu ödeneklerden tahsis amacı gerçekleştirilmiş olanlardan kalan tutarlara ilişkin ödenekleri iptal etmeye üst yöneticinin yetkili olduğu; Yönetmelik'in "Ödeneklerin iptali ve devri" başlıklı 39'uncu maddesinde de şartlı, tahsisi mahiyette ve mevzuatı gereği ertesi yıla devri gereken ödeneklerin devir gerekçesi belirtilerek devredileceği, devredilen ödeneğin yeni yıl bütçesinde açılacak tertiplere ödenek kaydedileceği ifade edilmiştir.

30.11.2023 tarihinde Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından gelen 1.000.000,00 TL ödeneğın, harcanmamasına rağmen 2024 yılına devrinin yapılmadığı görölmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, harcanmayan bağış ve yardımların amacına uygun olarak harcanması amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devredilerek ödenek kaydedilmesi hususuna dikkat edileceğı belirtilmiştir. Söz konusu düzeltmenin yapılmasıyla ilgili ise herhangi bir belge gönderilmemiştir.

Sonuç olarak, yapılan bağış ve yardımların amacına uygun olarak harcanması, amacı gerçekleşinceye kadar ertesi yıl bütçesine devir olunarak ödenek kaydedilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Yaptırılan İnşaatlardan Yapı Kullanma İzni Harcı Alınmaması

Kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapılardan yapı kullanma izni harcı ücretlerinin alınmadığı tespit edilmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "*İmar ile ilgili harçlar*" başlıklı 80'inci maddesinde; "*İmar mevzuatına ilişkin harçlardan olan yapı kullanma izni harcının belediyeler tarafından tahsil edileceğı*" ifade edilmiş olup anılan Kanun'da bina inşaat harcından istisna edilenler arasında inşaat giderleri genel ve katma bütçeler ile il özel idareleri ve belediye bütçelerinden karşılanan her türlü binalar sayılmış, fakat aynı idarelerin yaptığı veya yaptırdığı inşaatlara ilişkin bu yapıların yapı kullanım izin belgesi harcından istisna edildiğıne dair bir hükme yer verilmemiştir.

Bu hükümlere göre, kamu kurumu niteliğindeki yapılara yapı kullanma izni verilmesi işlerinin yapı kullanma izni harcına tabi tutulması gerekmektedir.

Yapılan incelemede kamuya ait; yapı kullanım izni belgeleri nedeniyle tahakkuk ettirilmesi gereken yapı kullanma izin belgesi harcının tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapılara verilecek yapı kullanma izin belgesi harcının belediye meclisi tarafından kanuni sınırlar içerisinde belirlenip tahakkuk ve tahsilatına özen gösterileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak harcın belirlenmesine ve tahakkuk ve tahsilatına yönelik herhangi bir belge sunulmamıştır.

Bu itibarla, kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapılara verilecek yapı kullanım izin harcı tarifesinin Belediye Meclisi tarafından kanuni sınırlar içerisinde belirlenerek tahakkuk ve tahsilatının yapılması gerekmektedir.

BULGU 10: Organize Sanayi Bölgesi Kanunu’na Göre Belediyeye Gönderilmesi Gereken İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatı Harcıyla İlgili Gerekli Takibin Yapılmaması

Pazaryeri Belediyesi sınırlarında yer alan Organize Sanayi Bölgesi’nde Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişiliği tarafından firmalara işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmiş fakat söz konusu ruhsatların harcıyla ilgili Belediyeye herhangi bir ödeme gerçekleştirilmediği görülmüştür.

4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu’nun 4’üncü maddesinde, yürürlüğe giren imar plânına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerinin projelendirilmesi, inşası ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının Organize Sanayi Bölgesi tarafından verileceği ve denetleneceği; işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçların, Organize Sanayi Bölgesi tarafından tahsil edilerek ilgili belediye hesabına yatırılacağı ifade edilmektedir.

Belediye sorumluluğundaki alanda yer alan Organize Sanayi Bölgesi’nde faaliyet yürüten Organize Sanayi Bölgesi tüzel kişiliğince işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmiş firmalar bulunmaktadır. Fakat 2024 ve önceki yıllarda Belediyeye ruhsat harcı bedeli gönderildiğine ilişkin herhangi bir belgeye rastlanmamıştır.

Kamu İdaresi cevabında, organize sanayi bölgesinden işyeri açma ve çalışma ruhsatı alan firmalara yönelik ruhsat harcı ile ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanacağı ve tahsil edilmesine özen gösterileceği ifade edilmiştir. Ancak, anılan harcın tahsiline yönelik herhangi bir belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, Belediye mücavir alanında yer alan organize sanayi bölgesindeki iş yeri açma ve çalışma ruhsatı harçlarıyla ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak gereğinin Pazaryeri Belediyesince yapılması gerekmektedir.

BULGU 11: Tarife Cetvelinde Bazı Harçların Mevzuatta Öngörülen Azami Tutarların Üzerinde Belirlenmesi

Kanun'da konusu yapılan harçlar için belediye meclisince yüksek tarife belirlenmiştir.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Vergi ve harç tarifelerinin tespiti" başlıklı 96'ncı maddesinin A bendindeki Cumhurbaşkanı, bu Kanunda en az ve en çok miktarları gösterilen vergi ve harçların tarifelerini belediye grupları itibarıyla tayin ve tespit eder hükmü gereği alınan 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı bulunmaktadır. Bu karar ile birçok harcın tarifesini belirlenmiş ve daha sonra yeni bir karar ile de değiştirilmemiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun meclisin görev ve yetkilerinin sayıldığı 18'inci maddesinde kanunlarda vergi, resim, harç ve katılma payı konusu yapılmayan ve ilgililerin isteğine bağlı hizmetler için uygulanacak ücret tarifesini belirleme görev ve yetkisi belediye meclisine verilmiştir.

Yapılan incelemede, 2024 yılında kullanılmak üzere Belediye meclisince alınan 06.10.2023 tarih ve 43 sayılı karar ile harçlara yönelik tarife belirlenmiştir. Bu tarifiede 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile belediye grupları itibarıyla sınırları çizilen Kaynak Suları Harcı, Hayvan Kesimi Muayene ve Denetleme Harcı, Ölçü ve Tartı Aletleri Muayene Harcı, Kayıt ve Suret Harcı, İlk Parselasyon Harcı, İfraz ve Tevhid Harcı, Plan ve Proje Tasdik Harcı, Zemin Açma İzni ve Toprak Hafriyat Harcı, Muayene Ruhsat ve Rapor Harcı ve Sağlık Belgesi Harcı tarifesini belirlenmiştir. Belirlenen bu tarife 2022/1 seri sıra nolu Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nce 4'üncü grup belediye olan Pazaryeri Belediyesi için ilgili mevzuatın koymuş olduğu sınırın üzerindedir.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye meclisince 2024 yılında uygulamak üzere 06.10.2023 gün ve 43 sayılı kararı ile alınan tarifenin 2005/8730 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı doğrultusunda 11.04.2025 gün ve 21 sayılı meclis kararı ile düzeltildiği ve söz konusu harçların mevzuata uygun olarak uygulanmasına özen gösterileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak söz konusu harç 2024 yılına ilişkin meclis kararında olması gerekenden fazla belirlenmiştir.

Sonuç olarak, Kanun'da konusu yapılan harçların uygulanmasında mevzuatın koymuş olduğu sınırlara riayet edilmesi gerekmektedir.

BULGU 12: Su Tüketim Miktarı Esas Alınarak Hesaplanan Konutlara Ait Çevre Temizlik Vergisinin Hatalı Uygulanması

Su tüketim miktarı esas alınarak hesaplanan konutlara ait Çevre Temizlik Vergisinin mevzuatın belirlediğinden daha düşük hesaplandığı görülmüştür.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, konutlara ait çevre temizlik vergisinin, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına hesaplanacağı, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle hesaplanan çevre temizlik vergisinin, su faturasında ayrıca gösterilmek suretiyle tahakkuk etmiş sayılacağı, bu suretle tahakkuk eden verginin, su tüketim bedeli ile birlikte belediyelerce tahsil edileceği, metreküp başına hesaplanan bu tutarların her yıl yeniden değerlendirme oranında artırılacağı hükme bağlanmıştır.

30.12.2023 tarih ve 32415 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 57 seri numaralı Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nde yeniden değerlemeye tabi tutulan ve 01.01.2024 tarihi itibarıyla uygulanacak olan Çevre Temizlik Vergisi tutarları belirlenmiştir. Bu tebliğe göre 2024 yılında Pazaryeri Belediyesince uygulanacak olan konutlara ait Çevre Temizlik Vergisi su tüketim miktarları esas alınmak üzere metreküp başına 1,70 TL olmuştur.

Yapılan incelemede, su tüketim miktarı esas alınarak belirlenen konutlara ait Çevre Temizlik Vergisi 2024 yılında Pazaryeri Belediyesince 0,38 TL olarak uygulandığı görülmüştür. Başka bir ifade ile 2024 yılında Belediye tarafından metreküp başına 1,32 TL eksik Çevre Temizlik Vergisi tahakkuk ve tahsilatı yapılmıştır.

Kamu İdaresi cevabında, bu verginin tahakkuk ve tahsilatının mevzuata uygun olarak yapılmasına ve bu vergiye yönelik her yıl çıkartılan Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nin takip edilerek tahsiline özen gösterileceği, 2025 yılı için metreküp başına 2,40 TL uygulanmaya başlandığı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir. Ancak konuyla ilgili kanıtlayıcı herhangi bir belge gönderilmemiştir.

Belediyenin önemli gelirlerinden olan bu verginin tahakkuk ve tahsilatının mevzuata uygun olarak yapılması ve İdarenin gelir kaybı yaşamaması için bu vergiye yönelik her yıl çıkartılan Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği'nin takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 13: İdareden Ruhsat Alma Zorunluluğu Bulunmayan Bazı İş Yerlerine Çevre Temizlik Vergisi Mükellefiyetinin Kurulmaması

Belediye sınırlarında yer alan İdareden ruhsat alma zorunluluğu bulunmayan mimarlık/mühendislik ve mali müşavir büroları gibi yerlerden, işyerlerinden alınan çevre temizlik vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2'nci maddesinde bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı işyerleri sayılmıştır. Anılan işyerlerine bu madde uyarınca işyeri açma ve çalışma ruhsatının belediye tarafından verilmeyecek olması, buraların işyeri olma vasfını değiştirmemektedir. Çünkü 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun "İş yeri" başlıklı 156'ncı maddesinde iş yeri; mağaza, yazıhane, idarehane, muayenehane, imalathane, şube, depo, otel, kahvehane, eğlence ve spor yerleri, tarla, bağ, bahçe, çiftlik, hayvancılık tesisleri, dalyan ve voli mahalleri, madenler, taş ocakları, inşaat şantiyeleri, vapur büfeleri gibi ticari, sınai zirai veya mesleki bir faaliyetin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan yerdir şeklinde tanımlanmıştır.

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "4. Çevre temizlik vergisi" başlıklı Mükerrer 44'üncü maddesinde özetle; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binaların çevre temizlik vergisine tabi olduğu, verginin mükellefinin, binaları kullananlar olduğu, mükellefiyetin binanın kullanımı ile başlayacağı, İş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalara ait çevre temizlik vergisinin, belediyelerce binaların tarifedeki derecelere intibak ettirilmesi üzerine her yılın Ocak ayında yıllık tutarı itibarıyla tahakkuk etmiş sayılacağı, iş yeri ve diğer şekilde kullanılan binalarla ilgili olarak tahakkuk eden bu verginin, her yıl, emlak vergisinin taksit sürelerinde ödeneceği belirtilmiştir.

Belediye sınırlarında İdareden ruhsat alma zorunluluğu bulunmayan mali müşavirlik, mimarlık/mühendislik bürolarının işyeri olarak faaliyette bulunduğu Belediyeden alınan verilerden anlaşılmıştır. Ancak yapılan incelemede işyeri mahiyetindeki yukarıda sayılan yerlerden çevre temizlik vergisi tahakkuk ve tahsilatının yapılmadığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye sınırında İdareden ruhsat alma zorunluluğu bulunmayan iş yerlerinin tespit edileceği, mevzuata uygun olarak gelirlerin tahakkuk ve tahsilatının yapılacağı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, 3572 sayılı Kanun'un 2'nci maddesi incelenerek Belediyeden işyeri açma ve çalışma ruhsatı almayacak olan işyerleri tespit edilerek, bu yerlere yönelik mevzuatın belirttiği şekliyle belediye gelirlerinin tahakkuk ve tahsilatının yapılması gerekmektedir.

BULGU 14: Doğrudan Temin İle Danışmanlık Hizmeti Alınması ve Bu Durumun Bir İstihdam Şekline Dönüştürülmesi

Belediyeden emekli olan mali hizmetler müdüründen belediyenin asli iş ve işlemlerini yaptırmak üzere doğrudan temin ile danışmanlık hizmet alımı yapıldığı ve danışmanlık işinin bir istihdam şekline dönüştürüldüğü görülmüştür.

2531 Sayılı Kamu Görevlerinden Ayrılanların Yapamayacakları İşler Hakkında Kanun'un "Kapsam" başlıklı birinci maddesinde bu Kanun'un belediyelerden aylık, ücret veya ödenek almak suretiyle görev yapmış olanlar hakkında da uygulanacağı, "Yasak ve süresi" başlıklı 2'inci maddesinde ise birinci madde kapsamına giren yerlerdeki görevlerinden hangi sebeple olursa olsun ayrılanların, ayrıldıkları tarihten önceki iki yıl içinde hizmetinde bulundukları daire, idare, kurum ve kuruluşlara karşı ayrıldıkları tarihten başlayarak üç yıl süreyle, o daire, idare, kurum ve kuruluşdaki görev ve faaliyet alanlarıyla ilgili konularda doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alamayacağı, taahhüde giremeyeceği, komisyonculuk ve temsilcilik yapamayacağı hüküm altına alınmıştır.

5335 Sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 30'uncu maddesinde herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmayacağı ve görev yapamayacağı ifade edilmiştir.

Belediyede mali hizmetler müdürü iken 04.12.2023 tarihinde emekli olan kişiden muhasebe, başkanlık iş ve işlemleri adı altında danışmanlık hizmeti alındığı, 12 ay boyunca

aylık düzenli ödemelerin yapıldığı, 2024 yılında yapılan ödemelerin toplamının 455.000,00 TL olduğu görülmüştür.

Bu haliyle belediyeden ayrıldıktan sonra belediyeye karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak görev ve iş alınamayacağı kuralını getiren 2531 sayılı Kanun hükümleri ihlal edilmiştir. Ayrıca, bu durum 5335 sayılı Kanun hükmün de ihlali olarak değerlendirilmiştir.

Muhasebe Yetkilisi Adaylarının Eğitimi, Sertifika Verilmesi İle Muhasebe Yetkililerinin Çalışma Usul Ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Görev, yetki ve sorumlulukların devri" başlıklı 26'ncı maddesinde muhasebe yetkililerinin, kanunlarla kendilerine verilen görev ve yetkilerinden bir kısmını Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara göre yardımcılara devredebileceği, devrettikleri görev ve sorumlulukların, yardımcıları tarafından usulüne uygun olarak yerine getirilip getirilmediğini gözetmekle yükümlü olduğu hükmüne rağmen emekli olmadan önce aynı zamanda Belediyede muhasebe yetkilisi olan emekli mali hizmetler müdürünün bir yardımcı yetiştirmediği de anlaşılmaktadır.

Kamu İdaresi cevabında, bulguda belirtilen hususlarla birlikte anılan kişiden 2886 ve 4734 sayılı Kanun, belediye encümeni, belediye meclisi, muhasebe iş ve işlemleri konusunda hizmet alındığı, 2024 yılı boyunca haftanın 5 günü mesai saatlerinde mevcut personel ile birlikte çalıştığı ifade edilmiştir. İdarenin bu açıklamasıyla bu hizmet alımının bir istihdam şekline dönüştürüldüğü ortaya konmaktadır. Ayrıca bulgu konusuyla ilgili gerekli özenin gösterileceği belirtilmiştir.

Sonuç olarak, belediye tarafından yapılan tüm iş ve işlemlerin güncel mevzuata uygun olması gerekmektedir.

BULGU 15: Personel Giderlerinin Mevzuatta Belirlenen Sınırların Üzerinde Olması

Belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Kanun'a göre belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunan miktarın yüzde kırkını aştığı görülmüştür.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Norm kadro ve personel istihdamı" başlıklı 49'uncu maddesinde; belediyenin yıllık toplam personel giderlerinin, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na göre belirlenecek yeniden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamayacağı, nüfusu 10.000'in altında olan

belediyelerde bu oranın yüzde kırk olarak uygulanacağı, yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamayacağı hükmüne yer verilmiştir.

İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları ile Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar'ın "Personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınır" başlıklı 5'inci maddesine göre; idarelerin, şirket personeli de dâhil yıllık toplam personel giderleri, idarenin gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri toplamının her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak miktarın yüzde kırkını aşamayacak, bu oran büyükşehir belediyelerinde yüzde otuz olarak uygulanacaktır.

Yine aynı madde hükmünde, belirlenen oranı aşan idarelerin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığından izin almadan şirketlerine işçi alımı yapamayacağı düzenlenmiştir.

Yapılan incelemede, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirleri 40.268.900,15 TL olup, 213 sayılı Kanun'a göre belirlenen yeniden değerlendirme katsayısı (%58,46) ile çarpımı sonucu bulunan miktarın yüzde kırkı olan personel gider limiti 25.524.039,67 TL olarak belirlenmiştir. Belediyenin yıllık personel giderlerinin toplamı 26.308.112,03 TL'dir. Limitin 784.072,36 TL tutarında aşıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, personel giderleri mevzuat hükümleri ile belirlenen yasal sınırın altına ininceye kadar personel alımı yapılmayacağı ve ilgili bakanlığın izin alınmadan şirkete işçi alımı yapılmayacağı hususuna özen gösterileceği ve mali disiplinin sağlanacağı ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Kamu idarelerinin personel alımlarında, yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri ile belirlenen personel giderleri sınır oranının aşılması durumunda yasal sınırın altına ininceye kadar personel alımı yapmaması ve bu ödemeler açısından mali disiplinin sağlanması gerekmektedir.

BULGU 16: Maliyet Esası Gözetilerek Atıksu Tarifesi Belirlenmemesi

Belediyenin maliyet esası gözetilerek atıksu tarifesi belirlemediği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 11'inci maddesinde; Atıksu altyapı sistemlerini kullanan ve/veya kullanacakların bağlantı sistemlerinin olup olmadığına bakılmaksızın, arıtma sistemlerinden sorumlu yönetimlerin yapacağı her türlü yatırım, işletme, bakım, onarım, ıslah ve temizleme harcamalarının tamamına kirlilik yükü ve atıksu miktarı oranında katılmak zorunda olduğu; bu hizmetlerden yararlananlardan, idarelerce belirlenecek tarife göre atıksu toplama, arıtma ve bertaraf ücreti alınacağı; bu maksatla tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetlerin dışında kullanılamayacağı; atıksuları toplayan kanalizasyon sistemi ile atıksuların arıtıldığı ve arıtılmış atıksuların bertarafının sağlandığı atıksu altyapı sistemlerinin kurulması, bakımı, onarımı, ıslahı ve işletilmesinden belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin sorumlu olduğu belirtilmiştir.

Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik'in 5'inci maddesinde Sürdürülebilir atıksu hizmetlerinin yönetilmesi amacıyla toplam sistem maliyetlerinin tarifelere yansıtılması, tarifelerin kirleten öder ilkesine göre belirlenmesi ve atıksu hizmetlerinden tahsil edilen ücretlerin, atıksu ile ilgili hizmetler dışında kullanılmamasının esas olduğu; mezkur yönetmeliğin 17'nci maddesinde atıksu hizmetlerinin sürdürülebilirliği için asgari atıksu ücretinin 0,30 TL/m³ olduğu, mevzuattaki yükümlülüklerle uygun şekilde atıksu hizmetlerinin verilebilmesi için tam maliyet esaslı tarife göre atıksu ücreti belirleneceği belirlenen metreküp temelindeki atıksu ücretinin, metreküp su ücretinin %50'sini aşamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin atıksu arıtma tesisinin bulunmadığı, toplanan atıksuların doğrudan alıcı ortama bırakıldığı, akarsu ve ırmaklar başta olmak üzere çevreye ve insan sağlığına zararlı bir kirliliğin kamu kurumu eliyle oluşturulduğu, toplanan atıksu ücretinin mevzuattaki yükümlülüklerle uygun şekilde atıksu hizmetlerinin verilebilmesi için yeterliliğine yönelik çalışma yapılmadığı, bu maksatla toplanması gereken atıksu gelirlerine yönelik maliyet esası gözetilerek atıksu tarifesinin belirlenmediği bu sebeple de Belediyede 2024 yılında sadece 144.579,30 TL atıksu tahakkuku yapıldığı görülmüştür.

Kamu İdaresinin cevabında; atıksu ücretinin, metreküp su ücretinin %50 aşamayacağı ve asgari atık su ücretinin 0,30 TL olduğu göz önünde tutularak belediye meclisinin 11.05.2025 tarih ve 20 sayılı meclis kararı ile tespit edildiği, tahsil edilen atıksu ücretlerinin başka maksat ile kullanılmayacağı, atık su arıtma tesisi yapılması için gerekli özenin gösterileceği ifade

edilerek bulguda belirtilen hususlara iştirak edilmiştir. Ancak belirlenen ücretin atıksu hizmetine yönelik gideri karşıladığına dair kanıtlayıcı belge sunulmamıştır.

Sonuç olarak, İdare tarafından yukarıda ifade edilen Kanun ve Yönetmelik gereği atıksu hizmetlerine yönelik maliyet esasıyla tarife belirlenmesi ve atıksu arıtma tesisi yapılması gerekmektedir.

BULGU 17: Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payının İl Özel İdareye Gönderilmemesi

Belediye tarafından emlak vergisinin %10'u nispetinde ek tahakkuk yapılarak mükelleflerden tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payının Bilecik İl Özel İdaresine aktarılmadığı görülmüştür.

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun "Taşınmaz kültür varlıklarının onarımına yardım sağlanması ve katkı payı" başlıklı 12'nci maddesinin altıncı fıkrasında; belediyelerin ve il özel idarelerinin görev alanlarında kalan kültür varlıklarının korunması ve değerlendirilmesi amacıyla kullanılmak üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun 8'inci ve 18'inci maddeleri uyarınca mükellef hakkında tahakkuk eden emlak vergisinin %10'u nispetinde taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payının tahakkuk ettirileceği ve ilgili belediyesince emlak vergisi ile birlikte tahsil edileceği hüküm altına alınmıştır.

2863 sayılı Kanun'un 12'nci maddesinin dokuzuncu fıkrasında; taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı payı olarak tahsil olunan miktarların tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idarelerine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde ödeneceği ve tahsil ettikleri katkı payını yukarıda belirtilen süre içinde il özel idarelerine yatırmayan belediyelerden, bu katkı paylarının 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı tatbik edilerek tahsil edileceği; onuncu fıkrasında ise belediye başkanlarının, belediyelerin tahsil ettikleri paylardan il özel idarelerine ödemeleri gereken taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına katkı paylarının, zamanında ve tam olarak ödenmesini sağlamakla yükümlü oldukları ve ödenmeyen payların, ilgili il özel idaresinin talebi üzerine ilgili belediyenin İller Bankasından aldığı genel bütçe vergi gelirleri payından kesilerek talep eden özel idareye gönderileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer yandan, 2863 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Taşınmaz Kültür Varlıklarının Korunmasına Ait Katkı Payına Dair Yönetmelik'in 5'inci maddesinde, katkı payının tarh, tahakkuk ve tahsiline ilişkin düzenlemelere yer verilmiş, 6'ncı maddesinde belediyelerce katkı payı olarak tahsil olunan tutarların, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar il özel idaresine bir bildirim ile beyan edilerek aynı süre içinde katkı payı hesabına yatırılacağı; tahsil edilen katkı payının süresi içinde yatırılmamasından belediye başkanı ve hesap işleri müdürünün birlikte sorumlu olduğu; süresi içinde katkı payı hesabına aktarılması veya başka amaçlarla kullanılması halinde sorumlular hakkında yasal işlem yapılacağı belirtilmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuat hükümleri değerlendirildiğinde, belediye tarafından 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu uyarınca emlak vergisinin %10'u nispetinde mükellefler adına tahakkuk ettirilen katkı payının, tahsil edildiği ayı takip eden ayın onuncu günü akşamına kadar İl Özel İdareye beyan edilmesi ve aynı süre içinde ödenmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede, 64.864,73 TL'si 2024 yılına ait olmak üzere tahsil edilen toplam 171.751,96 TL taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait katkı payının Bilecik İl Özel İdaresine süresinde gönderilmediği görülmüştür.

Kamu İdaresi cevabında, Belediye tarafından emlak vergisinin %10 nispetinde ek tahakkuk yapılarak mükelleflerden tahsil edilen taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına ait payın ilgili idaresine süresinde gönderilmesine özen gösterileceği ifade edilerek bulguya iştirak edilmiştir.

Sonuç olarak, Belediyenin 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme zammına maruz kalmaması ve sorumlular hakkında yasal işlemler uygulanmaması için katkı paylarının ilgili İdareye mevzuatında belirtilen sürede gönderilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

06520 Balgat / ANKARA

Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00

e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr

<https://www.sayistay.gov.tr>